

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Hårda poliser och mjuka socialsekreterare

- En kvalitativ intervjustudie om hur samordnare uppfattar yrkesroller inom Barnahus

Hilda Renman

Kandidatuppsats SOPA63
VT 2020

Handledare: Helene Hansen

Abstract

Author: Hilda Renman

Title: “Tough cops and soft social workers – a qualitative interview study on how coordinators perceive professional roles within Barnahus” (translated title)

Supervisor: Helene Hansen

Assessor: Stig Linde

Barnahus is a Nordic model for collaboration between different authorities regarding the issue of child victims of crime. As this means that different work logics interact, some argue that Barnahus can be seen as affected by juridification, which is a term that describes how law enforcement is prioritized over care-oriented services. The purpose of this study was to explore how coordinators of different Barnahus branches experience their role in the tension field between law enforcement and care-orientated services, as well as the roles of other authorities; how they interact and affect juridification processes. The chosen method consisted in qualitative semi-structured interviews with four coordinators from three different branches around the south of Sweden. As a theoretical framework in the analysis of the results, I have used symbolic interactionism, more specifically the dramaturgical perspective. I have also employed some basic theoretical understandings of hidden power dynamics in collaboration practices. The study found that the coordinators play an important role in making the collaboration smoother by acting as mediators between the distinct authorities. Furthermore, they also act to prevent the progression of juridification. Simultaneously, the study found that the inclusion of children in Barnahus remains a development area. Hence, there is a need to discuss the meaning behind the term “best interest of the child” and what it means to the different authorities, which is a suggestion for further research on the topic.

Key words: Barnahus, collaboration, roles, juridification, hybridization, best interest of the child

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 <i>Problemformulering</i>	4
1.2 <i>Syfte</i>	6
1.2.1 <i>Beskrivning av begrepp</i>	6
1.3 <i>Frågeställningar</i>	6
2. Kunskapsläge	6
2.1 <i>Tidigare forskning</i>	6
2.2 <i>Samverkan och ansvarsfördelning</i>	7
2.3 <i>Hybridisering och juridifiering</i>	8
2.4 <i>Samordnares roll</i>	9
2.5 <i>Barnperspektiv</i>	10
3. Teori	12
3.1 <i>Symbolisk interaktionism och det dramaturgiska perspektivet</i>	12
3.2 <i>Fasad och manér</i>	13
3.3 <i>Team och roller</i>	14
3.4 <i>Makt och samverkan</i>	15
3.5 <i>Diskussion</i>	15
4. Metod	16
4.1 <i>Metodologiska överväganden</i>	16
4.2 <i>Semistrukturerade intervjuer</i>	17
4.3 <i>Urval</i>	17
4.4 <i>Tillämpning av metod</i>	18
4.5 <i>Bearbetning av empiri</i>	19
4.6 <i>Tillförlitlighet</i>	20
4.7 <i>Forskningsetiska överväganden</i>	21
5. Resultat och analys	22
5.1 <i>Introduktion till kapitlet</i>	22
5.1.1 <i>Beskrivning av Barnahus</i>	23
5.2 <i>Samordnarens roll</i>	24
5.2.1 <i>Regissör</i>	24
5.2.2 <i>Medlare</i>	25
5.2.3 <i>Svårigheter att dramatisera framträdandet</i>	26
5.3 <i>De andra myndigheternas roller</i>	28
5.3.1 <i>Polis och åklagare</i>	28
5.3.2 <i>Medicinska aktörer</i>	30
5.3.3 <i>Socialtjänsten</i>	31
5.4 <i>Barnets bästa som definition för framträdandet</i>	32
6. Avslutande diskussion	34
6.1 <i>Samordnarnas funktion i att motverka juridifiering</i>	34
6.2 <i>Barnets bästa, men för vem?</i>	35
6.3 <i>Hybridisering, eller?</i>	35
6.4 <i>Begränsningar i analysen</i>	36
6.5 <i>Framtida forskning</i>	36
Referenslista	38
Bilaga 1	40
Bilaga 2	41

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Barnahus är en modell för myndighetssamverkan gällande barn som misstänks ha blivit utsatta för brott. Den lanserades på Island 1998 och spreds till övriga Norden under 2000-talet (Johansson 2012, s. 69). Modellen går ut på att göra rättsprocessen mer effektiv och förbättra brottsutredningar, samt att ge barnet en större trygghet under processen. Detta då barnet slipper slussas runt till olika platser och istället kan komma direkt till Barnahus, där allt sker på samma plats (Johansson och Stefansen 2020, s. 5). De myndigheter som vanligen samverkar är polis, åklagare, socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri samt medicinsk personal (Johansson 2012, s. 70). De främsta uppgifterna på Barnahus inkluderar barnförhör, medicinska undersökningar samt att undersöka barnets behov av hjälp och stöd. De anställda på Barnahus är oftast utbildade socionomer eller psykologer och benämns vanligen som samordnare (Johansson och Stefansen 2020, s. 5). Samordnarna har olika arbetsuppgifter, men en av deras viktigaste funktioner är att ansvara för att samverkan mellan myndigheterna fungerar (Kaldal et al. 2010, s. 101).

Johansson och Stefansen (2020, s. 5) framhäver hur samverkan kring brottsutsatta barn innebär att ett socialrättsligt och straffrättsligt perspektiv kombineras. Då flera praktiker och logiker förenas menar de att det går att argumentera för att Barnahus utgör en slags hybridorganisation. Vidare framhäver de att konsekvenser av den särskilda funktionen kan leda till en ökad juridifiering, vilket innebär att den straffrättsliga logiken ges företräde framför behandlingslogiken. Detta då rättsprocessen ibland prioriteras över andra delar i arbetet med brottsutsatta barn, vilket de ser kan påverka socialsekreterares handlingsutrymme (ibid., s. 6). I linje med detta beskriver Bakketeig, Dullum och Stefansen (2019, s. 199) hur Barnahus präglas mer av straffrättsliga principer, trots att det finns både en stödfunktion och en straffrättslig funktion. De ser således att en ökad hybridisering mellan hjälp och kontrollfunktioner på sikt kan leda till en tydligare kontrollorientering, såväl som en otydlig ansvarsfördelning (ibid., s. 200). Samtidigt finner de att professionella inom Barnahus ofta uttalar sig positivt om samverkan och framhäver hur det kan leda till ett större kunskapsutbyte om varandras yrken och roller (ibid., s. 203).

Sålunda menar Bakketeig, Dullum och Stefansen (2019, s. 210) att Barnahus utgör ett exempel på tjänster som närmar sig varandra. Hjälp- och omsorgsinriktade tjänster blir mer kontrollorienterade och vice versa. Johansson (2012, s. 72) framhäver vidare hur det kan ske en så kallad välfärdspluralism när flera aktörer samspelar kring välfärdspolicy. Hon menar att det kan ske en yttlig isomorfism när organisationer och olika typer av praktiker utgår från samma idéer, vilket innebär att de börjar likna varandra allt mer. Således menar Johansson (ibid., s. 80) att det även blir en fråga om vem som får definiera dessa skeenden, vilket hon beskriver som att ”äga problemet”.

Sammanfattningsvis beskriver tidigare forskning hur samverkan gällande barn som har utsatts för brott kan leda till en mer effektiv rättsprocess, såväl som en större trygghet för barnet. Sålunda innebär samverkan också att olika praktiker och logiker påverkar varandra, där vissa hävdar att det straffrättsliga perspektivet blir mer centralt. Detta påverkar de hjälp- och omsorgsinriktade tjänsterna, då en följd exempelvis kan vara att socialsekreterare får ett minskat handlingsutrymme i sina ärenden. På en institutionell nivå kan en följd vara att problem blir definierade av de som har mest makt, vilket påverkar bilden av fenomenet och hur det ska hanteras. Utifrån detta ser jag att det finns indikationer på att det straffrättsliga perspektivet på sikt kan påverka bilden av barn som har utsatts för brott och hur hanteringen av problemet ska gå till.

Mitt i detta spänningsfält mellan rättsfokus och omsorgsfokus som kan ses präglade Barnahus finns samordnarna. De har en unik roll där de kan observera samarbetet mellan myndigheterna, samtidigt som de också har en viktig funktion i att hålla ihop samarbetet. De spelar även en viktig roll när det kommer till att upprätthålla ett barnperspektiv och påminna de samverkande myndigheterna om barnets bästa, då detta ingår i Barnahusverksamhetens värdegrund (Rejmer och Hansen 2008, s. 19). Tillika tillhör samordnarna själva oftast en omsorgsinriktad profession som eventuellt utmanas av ett starkare rättsfokus. I intervjuer som har gjorts med norska samordnare framhävs vikten av att upprätthålla en balans mellan olika perspektiv, genom att bland annat tydliggöra roller i samverkansarbetet (Bakketeig 2017, s. 281). Tydliggörandet av roller kan ses ha en effekt på juridifieringsprocesser, då det innebär att myndigheterna blir medvetna om varandras arbetsuppgifter och mandat. Utifrån det finns det indikationer på att Barnahus i Norge inte har präglats lika mycket av juridifiering som Barnahusverksamheter i Sverige (ibid., s. 283). När det gäller hur svenska samordnare upplever situationen utifrån spänningsfältet mellan rättsfokus och omsorgsfokus råder en

kunskapslucka, där jag anser att det finns behov av att undersöka deras upplevelser av arbetet. En ökad förståelse om samordnarnas upplevelser av situationen kan leda till en mer mångbottnad bild av fenomenet kring Barnahus och juridifiering, vilket har en relevans för det sociala arbetet.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka vilken roll samordnarna antar i spänningsfältet mellan rättsfokus och omsorgsfokus, samt hur de upplever att myndigheternas olika roller samspelar och påverkar juridifieringsprocesser.

1.2.1 Beskrivning av begrepp

Roller kan innebära olika saker, men i det här sammanhanget syftar jag på yrkesroller. Begreppet yrkesroll beskrivs av Svensson, Johnsson och Laanemets (2008, s. 96) som att inneha en specifik position i en organisation, vilken styrs av formella regler och befattningsbeskrivningar.

1.3 Frågeställningar

Utifrån studiens syfte är målet att besvara följande frågeställningar:

- Hur ser samordnarna på sin roll i arbetet med Barnahus?
- Hur beskriver samordnarna de samverkande myndigheternas roller?
- Hur uttrycker samordnarna att samarbetet inom Barnahus påverkas av principen kring Barnets bästa?

2. Kunskapsläge

2.1 Tidigare forskning

För att hitta forskning till min studie har jag använt mig av sökdatabasen LUBsearch samt Google Scholar. Där har jag sökt på orden "Barnahus", "samverkan", "samordnare", "roll" m.fl. samt engelska motsvarigheter av dessa, för att på så sätt få fram forskning som är relevant utifrån mitt syfte. Jag har främst hittat och utgått från svensk och nordisk forskning, då det inte finns så mycket internationell forskning om detta ämne. Den forskning jag har funnit utgår främst från forskningsområdena kring socialt arbete, sociologi och kriminologi.

En rapport är äldre än tio år, men jag har valt att inkludera den då jag menar att den visar på förändringar som har skett inom Barnahus. En avhandling är också äldre än tio år, men jag finner att den fortfarande är relevant utifrån sitt fokus på barnperspektiv och därför är av vikt att inkludera.

2.2 Samverkan och ansvarsfördelning

I Åström och Rejmers (2008, s. 9) slutrapport om den första utvärderingen av Barnahus som skedde 2006–2007 framhävs samverkan som något som underlättar i rättsprocessen och minskar risken för dubbelarbete, samt höjer tryggheten för det enskilda barnet. Den formella samverkan anses ha underlättat för den informella samverkan, då det har bidragit till ett större utbyte av professionell kunskap sinsemellan yrkesgrupperna (ibid., s. 85). Roll- och ansvarsfördelningen mellan de samverkande myndigheterna beskrivs som tydlig, även om en svårighet identifieras i form av avsaknad av samverkansavtal (ibid., s. 84). Dessa svårigheter påtalas även i Kaldal et. al. (2010, s. 59) rapport om utvärderingen som skedde 2010, såväl som i Barnafrids (2019, s. 11) rapport om den senaste utvärderingen från 2018. Samtidigt anger kriterierna för Barnahus att det ska finnas inbördes avtal som reglerar myndigheternas åtaganden (Kaldal et. al. 2010, s. 59). Barnafrid (2019, s. 27) beskriver att nästan alla verksamheter har ett samverkansavtal idag, men då dessa inte är baserade på någon lagstiftning och inte är tvingande, sker inga tydliga påföljder om en part inte följer avtalet.

Samtidigt framhäver Barnafrid (2019, s. 11) hur samverkan har effektiviserats de senaste åren; genom fler kontaktytor, fastare struktur för samråd och ett ökat kunskapsutbyte. Många professionella uppger att särskilt samråden är viktiga utifrån ett barnperspektiv, samt för att få en ökad förståelse för varandras arbete. Således har professionella även gett uttryck för att samråden ibland kan fungera som ett tillfälle för att positionera sig utifrån sin yrkesgrupp (ibid., s. 37). Detta förekommer även i Åström och Rejmers (2008, s. 85) rapport, där socialtjänst, polis och åklagare beskrivs ha mest inflytande i arbetet. Vidare uteblir medicinsk personal ofta från samråd, där en konsekvens har blivit att de andra myndigheterna ifrågasätter deras kompetens (Barnafrid 2019, s. 39). Samtidigt upplever de medicinska aktörerna att det råder ett för stort fokus på rättsprocessen, där frågan om barnets hälsa inte prioriteras (ibid., s. 49). Frånvaron av medicinsk personal ser Kaldal et. al. (2010, s. 139) påverkar kvaliteten på samverkansarbetet. Kaldal et. al (ibid.) framhäver att det finns en fördel med att interdisciplinära kompetenser möts och menar således är en större medicinsk kompetens hade kunnat förbättra kvaliteten på arbetet. En annan svårighet som påverkar

samverkansarbetet är att många av myndigheterna präglas av kris, då det finns stora svårigheter med rekrytering och att kunna utföra sina uppgifter. (Barnafrid 2019, s. 62). Samtidigt diskuterar Kaldal et. al. (2010, s. 92) hur brist på resurser och kompetens gör att resultaten blir otillfredsställande oavsett om utredningen sker inom eller utanför Barnahus.

2.3 Hybridisering och juridifiering

Bakketeig, Dullum och Stefansen (2019, s. 200) diskuterar i sin artikel hur samverkan inom Barnahus kan beskrivas utifrån begreppet hybridisering, vilket innebär en slags korsning av tjänster. Detta kan ske när olika tjänstelogiker samspelar och leder till att gränser för roller och ansvar uppluckras. Vidare ser författarna att det råder ett slags spänningsförhållande mellan hjälporientering och kontrollorientering, där Barnahus kan ses som ett exempel på ett försök att förena dessa. Således ser de att det finns olika konsekvenser av detta samarbete. Författarna diskuterar bland annat hur Barnahus använder sig av ett så kallat aktionsorienterat samarbete, vilket innebär att polisen och socialtjänsten samarbetar utifrån målet att undersöka om det har skett ett straffbart brott. Om det exempelvis finns en misstanke om att ett barn har utsatts för brott av en familjemedlem kan detta innebära att barnet hämtas till förhör utan att föräldrar informeras, vilket kan medföra ett omfattande och dramatiskt ingrepp mot barnet och familjen (ibid., s. 207). Ett annat exempel som tas upp är att professionella i intervjuer talar om anmälningar till respektive instans som en typ av samarbete, vilket författarna ser kan vara problematiskt utifrån en kontrollsynpunkt. Samtidigt framhäver de hur anmälningar som sker i samråd med familjen kan ha en positiv effekt på relationsbyggandet och kan ses som en bidragande del i att familjen får rätt hjälp (ibid., s. 205).

Således framhäver Bakketeig, Dullum och Stefansen (2019, s. 210) hur det går att se att tjänsterna går mer in i varandra och får en slags hybridkaraktär. En konsekvens av detta ser de att ansvarsfördelningen blir oklar. Det kan även bli otydligt för barn och familjer att skilja mellan respektive professioner och deras uppdrag (ibid.). Johansson (2012, s. 72) diskuterar på detta tema hur det går att se hur det sker en slags välfärdspluralism, när flera aktörer samspelar och suddar ut gränser mellan myndigheter. Utifrån ett institutionellt perspektiv går det att diskutera hur organisationer inte är helt stängda, utan präglas av vilka aktörer och normer som existerar inom organisationen. När organisationer antar samma idéer sker sedan en slags yttlig isomorfism (ibid., s. 73). Vidare präglas Barnahus både av straffrätt och socialrätt, samt formella och informella aktörer vilket gör att det kan ses som en mix av institutionella intressen (ibid., s. 75). Samtidigt ser Johansson (ibid., s. 80) att det råder en

spänning mellan dessa, då det handlar om vem som i slutändan får definiera och äga problemet som de möter. Således menar hon att det blir en fråga om maktrelationer som gör sig påminda, vilket benämns som juridifiering (Johansson 2011, s. 40). Ett exempel från Barnahus som hon tar upp är när socialtjänst avvaktar med att informera vårdnadshavare och att inleda sina insatser, då rättsväsendets insatser inte har inletts omgående (ibid., s. 52). Vidare pekar Johansson (ibid., s. 55) hur juridifiering inte enbart avgörs av formella strukturer och handlingar, utan även påverkas av informella processer, vilket hon ser utgöra av de maktbalanser som finns i samverkansrelationerna. Detta sker både omedvetet och medvetet (ibid., s. 56).

2.4 Samordnares roll

Åström och Rejmer (2008, s. 82) beskriver samordnarrollen som att ansvara för kontakten med myndigheterna, samt att syssla med verksamhetsutveckling och kunskapsspridning. På flera Barnahus arbetar samordnarna på uppdrag av socialtjänsten och kan därför göras delaktiga i vissa delar av utredningar, som exempelvis barnsamtal. Ibland erbjuder de insatser som stöd eller behandling (ibid.). Barnafriad (2019, s. 33) framhäver hur samordnares arbetsuppgifter ofta specificeras i samverkansavtalen. Samtidigt varierar deras roll och uppgifter mycket mellan olika Barnahus, då de inom vissa verksamheter har ett stort ansvar för samråd och konsultation för socialtjänsten och på andra verksamheter är mer delaktiga i ärenden och har ett större ansvar för dessa. Således kan rollen upplevas som något otydlig. Samtidigt uppger många av samverkansmyndigheterna hur värdefulla samordnarna är för verksamheten (ibid.). Kaldal et al. (2010, s. 101) beskriver hur samordnarnas centrala funktion är att få samverka mellan socialtjänst och polis att fungera, där de har ett ansvar att initiera samråd. I övrigt finns det ingen given definition av deras uppdrag, då denna är beroende av vilken anställning och huvudman som står bakom tjänsten. Vidare beskrivs hur samordnarna är närvarande i samtliga samråd, samtidigt som det råder en oklarhet i samordnarnas rätt att ta del av uppgifter i pågående ärenden utifrån en rättslig synpunkt (ibid., s. 70).

Bakketeig (2017, s. 281) har intervjuat samordnare på Barnahus i Norge och beskriver hur de uttrycker vikten av att ha en tydlig förståelse för sin roll. Således beskriver de ofta sin roll inom verksamheten som att agera vägvisare åt andra professionella. Vidare betonas även tydligheten av roller även kopplat till andra myndigheter, där de framhäver vikten av att ha en balans mellan olika perspektiv. Detta ser Bakketeig (ibid., s. 281) har en påverkan på

juridifieringen, då hon menar att det finns faktorer som tyder på att Barnahus i Norge inte har påverkats lika mycket av det som Barnahus i Sverige. Bakketeig (2017, s. 282) framhäver bland annat hur det rådde en initial konflikt i början av Barnahus implementering, då representanter för rättsväsendet var tveksamma inför att samordnare skulle närvara. Således förändrades detta när de insåg fördelarna med arbetssättet. Samordnarna arbetade även aktivt för att överkomma detta hinder, bland annat genom att tydligt definiera sin roll gentemot de andra myndigheterna för att klargöra att de inte skulle ta över någon annans arbetsuppgifter (ibid., s. 283). Samtidigt menar Bakketeig (ibid., s. 284) att det även går att argumentera för att det råder en juridifieringsprocess även i Norge, bland annat då samordnarna är anställda av polisen. Detta påverkar deras arbetssätt och ansvar, samt hur de identifierar sig utifrån sitt yrke.

2.5 Barnperspektiv

Rejmer och Hansen (2008, s. 11) har undersökt på vilka sätt barns rättigheter har stärkts i förundersökningar och om kvaliteten på dessa har höjts genom samverkan i Barnahus. Ett av Barnahus syften är att stärka barns rättigheter, där barnkonventionen är vägledande. Artikel 3 av barnkonventionen beskriver hur barnets bästa ska komma först i alla åtgärder som rör barn, vilket kräver att de professionella har ett barnperspektiv (ibid., s. 19). Att applicera ett barnperspektiv går att se som en metod för att framhäva barns åsikt, alternativt som en metod för vuxna att agera i barns intresse. Således är det viktigt att reflektera kring barnet och dess roll i sammanhanget, när man ska definiera vad barnperspektiv innebär i en specifik situation (ibid., s. 25). I förundersökningar och brottsutredningar beskrivs barns rättigheter som att de ska ha samma rättigheter som vuxna i liknande situationer, men utifrån sina förutsättningar. Detta innebär att utredningen anpassas så att barnet får möjlighet att medverka och få tillgång till rättsordningen, vilket förutsätter ett barnperspektiv (ibid., s. 69). Vidare kan barnanpassning av förundersökningar avse att barnet ska få information, komma till tals, inte behöva utsättas för upprepade förhör, samt få tillgång till rätt kompetens (ibid., s. 71).

Rejmer och Hansens (2008, s. 74) beskriver hur utvärderingen har kunnat visa på att barnperspektivet har stärkts i orter som har tillgång till Barnahus, samt att anmälningar i dessa orter även är högre. Utifrån detta drar de slutsatsen att samverkan inom Barnahus har lett till en ökad medvetenhet kring barn som utsätts för brott. Samtidigt har brister kunnat identifieras, exempelvis att yngre barn inte har förhörts lika ofta och att alla barn inte har

utretts på Barnahus. Det har även visat sig att flickor oftare har tilldelats målsägandebiträde och särskild företrädare än pojkar. Vidare diskuterar Rejmer och Hansen (ibid., s. 75) hur det inte har funnits något preventivt arbetet för att skydda barn mot fortsatta övergrepp. Det gör att de har svårt att avgöra om samverkan har underlättat för en förbättring av lagstiftningen (Rejmer och Hansen 2008, s. 76). Således är utvärderingen från 2008, vilket innebär att dessa brister kan ha förändrats sedan dess.

Olsson och Kläfverud (2017, s. 58) har intervjuat barn med erfarenheter av att besöka Barnahus. Barnen beskriver hur den initiala kontakten med Barnahus gjorde dem oroliga och obekväma. De har inte fått så mycket information av de personer som har följt med dem, vilket har varit föräldrar eller s.k. trygghetspersoner som vanligen är representanter från förskola eller skola. De har inte heller fått någon information av de professionella, dvs socialsekreterare och särskilda företrädare. Detta har fått barnen att känna att deras frågor inte blivit besvarade, vilket har gjort dem nervösa, rädda och oroliga. Barnen beskriver att det var först efter en tid som de förstod att det var polisen som de skulle träffa (ibid., s. 61). Barnen berättar att de har blivit överraskade när de har kommit fram till Barnahus, då polisen inte har burit uniform och det har varit en mysig och välkomnande stämning (ibid., s. 62). Vidare beskriver barnen hur den särskilda företrädaren på plats var duktig på att förklara vad som skulle ske och ihop med socialsekreteraren hjälpte till att lugna dem inför förhöret. Sammanfattningsvis uttrycker barnen att de först har känt sig rädda och oroliga, men sedan blivit lugnade när de kommit fram till Barnahus där de känt sig trygga i den mysiga atmosfären (ibid., s. 64).

Vidare beskriver vissa barn hur det är att komma till Barnahus utan föräldrars vetskap, där känslor av oro och nervositet har blandats med känslor av lättnad och hopp om förändring. Barnen har uppskattat att bli lyssnade på och att få stöd, samtidigt som de har tyckt att det har varit jobbigt att inte få tillgång till information innan ankomsten till Barnahus (Olsson och Kläfverud 2017, s. 67). Olsson och Kläfverud (ibid., s. 68) framhäver hur detta agerande baseras på idén om att inte påverka barnet innan förhöret, då det är avgörande för polisutredningen. Samtidigt menar de att detta kan påverka barnet på andra sätt, då barnet blir nervöst och oroligt istället. Detta ser Olsson och Kläfverud (ibid., s. 69) innebära att professionella har ett tillvägagångssätt som inte blandar in barnet, vilket vissa barn beskriver som en slags lättnad. Det kan ses som ett sätt att ta över ansvaret från barnet och vara beredda att ge skydd, samtidigt som barnet inte ses som en aktiv part som har rätt att få information.

Utifrån detta menar Olsson och Kläfverud (ibid., s. 70) att det finns behov av att förbättra rutiner gällande barns rätt till information och delaktighet.

3. Teori

Min forskningsfråga utgår från att förstå samordnares upplevelser av roller inom Barnahus.

I sökandet efter teorier och begrepp som har kunnat hjälpa mig att svara på denna har jag funnit att symbolisk interaktionism, mer specifikt det dramaturgiska perspektivet, har varit mest användbar. Jag har valt att använda mig av det dramaturgiska perspektivet som teoriförankring då jag anser att det kan ge nödvändiga verktyg för att förstå och analysera samordnares upplevelser av roller. Teorin fungerar här som ett sätt att förstå roller inom Barnahus, där jag har plockat ut vissa begrepp som jag anser kan öka förståelsen. Således är det min tolkning av begreppen som framhävs, där jag har försökt att göra begreppen mer konkreta och applicerbara på min studie. Vidare har jag valt att komplettera det dramaturgiska perspektivet med Berth Danermarks begrepp kring makt och samverkan, för att kunna analysera maktaspekter bakom rollerna på Barnahus på en djupare nivå. Danermark beskriver hur dessa begrepp utgår från ett maktkritiskt och konstruktivt förhållningssätt. Således utgör begreppen inte en del av symbolisk interaktionism, utan fungerar i det här fallet som fristående begrepp. Jag har valt att avgränsa teoriförankringen till det dramaturgiska perspektivet och Danermarks begrepp, då jag finner att de tillsammans utgör en tydlig grund för att förstå fenomenet utan att det blir förvirrande. Av den anledningen har jag valt att inte inkludera fler teorier och begrepp.

3.1 Symbolisk interaktionism och det dramaturgiska perspektivet

Blumer (1969, s. 2) beskriver hur symbolisk interaktionism utgår från ett synsätt om att människor agerar utifrån vilken mening de tilldelar ett fenomen och att denna mening kommer från social interaktion. Med andra ord svarar människor på andra människors handlingar, där de tolkar dessa och sedan agerar utifrån den mening de tilldelar handlingarna (ibid., s. 66). Det dramaturgiska perspektivet myntades av Erving Goffman och utgår kortfattat från att människors samspel med varandra kan liknas vid att spela teater och att vi med hjälp av begrepp från teaterns värld kan förstå beteenden och sociala interaktioner (Goffman 1959).

Goffman (1959, s. 23) definierar en interaktion som människors sätt att fungera när de är med varandra, vilket inkluderar deras ömsesidiga påverkan på varandras handlingar. Vidare beskriver han hur det oftast ligger i en individs intresse att försöka kontrollera andras beteende, oavsett vilket mål hen har med interaktionen (ibid., s. 13). Deltagarna i en interaktion har vanligen samma definition av den, men det kan ibland uppstå skiljaktigheter där det blir en slags uppgörelse om vilken definition som ska prioriteras (Goffman 1959, s. 18). Utifrån detta blir det viktigt att påverka de andra deltagarna, vilket utgör grunden för vad Goffman (ibid., s. 23) benämner som ett framträdande. Roller innebär i sin tur de bestämda handlingsmönster som individer använder sig av i sitt framträdande (ibid.).

3.2 Fasad och manér

Fasad är det som möjliggör för framträdandet på olika sätt, dvs de expressiva medel som används. Det kan vara inramningen, vilket innebär miljön i vilken framträdandet utspelar sig. Det kan också vara personliga attribut som kläder, kön, ålder och språkbruk (Goffman 1959, s. 28). Vidare använder sig individen också av ett manér som är ett sätt att uppträda i en interaktion. Det kan ge oss uppfattningen om vilken roll individen försöker spela, där olika manér kan antyda olika saker. Ett dominant manér ger oss uppfattningen att individen kommer att försöka ta makt över den verbala interaktionen, medan ett försiktigt manér berättar att individen snarare är inställd på att bli ledd i interaktionen (ibid., s. 30). Även om fasad och manér förväntas överensstämja med varandra, kan de ibland skilja sig åt. Exempelvis om en individ med hög status agerar oväntat jämlikt gentemot de som har lägre status eller motsatt fenomen (ibid., s. 31). En fasad blir ofta en kollektiv representation av en viss roll, vilket kan leda till stereotyper, oavsett vad individen har för mål med sitt framträdande (ibid., s. 33).

För att uppnå ett meningsfyllt framträdande är det centralt att interaktionen ger uttryck för det som individen vill förmedla. Det benämner Goffman (1959, s. 35) som dramatiskt förverkligande. Således kan det ibland uppstå svårigheter att uppnå ett dramatiskt förverkligande om ens uppgifter är diffust angivna. I en arbetssituation kan det vara om arbetsuppgifterna är otydliga. Ibland kan det även råda diskrepans mellan framträdandet och det som faktiskt sker i interaktionen, om det finns olika idealnormer som påverkar; dvs de mål som präglar framträdandet (ibid., s. 46). Ett exempel på det är organisationer som har flera parallella målsättningar (ibid., s. 47).

3.3 Team och roller

Ett team är en hop individer som samarbetar för att upprätthålla den givna definitionen av en viss situation. Det uppstår därmed en gruppering kopplat till den specifika interaktionen, som inte nödvändigtvis behöver påverkas av andra sociala strukturer (Goffman 1959, s. 95). Individerna behöver inte heller framföra liknande framträdanden för att ett intryck av ett team ska uppstå (ibid., s. 75). Samtidigt måste de kunna förlita sig på att de andra i gruppen beter sig korrekt, för att inte förstöra det gemensamma framträdandet. När det finns olika status i gruppen kan teamet fungera som ett sätt att motverka klyftor, då ett gemensamt beroende uppstår i form av att samarbetet måste fungera (ibid., s. 77). Om det uppstår konflikter i gruppen som följd av oenigheter kan det försvåra både för samarbetet och definitionen av den specifika situationen. Således är det fördelaktigt att flertalet av medlemmarna håller med varandra om definitionen och bakomliggande ståndpunkter (ibid., s. 82). När det finns en stark vilja att förankra framträdandets definition kan det ibland därför uppstå en så kallad överkommunikation (ibid., s. 126). Följaktligen framhäver Goffman (ibid., s. 89) hur det ofta kan finnas en så kallad regissör vid teamframträdanden, som fyller olika funktioner. Dels hjälper regissören till att motverka opassande känslouttryck från medlemmarna, dels kan hen fördela rollerna i framträdandet. Således kan regissören få ett stort ansvar att ställa krav på medlemmarna, vilket kan leda till att de kan känna en irritation gentemot personen (ibid., s. 90).

Vidare presenterar Goffman (1959, s. 131) olika typer av diskrepanta roller, vilket kortfattat innebär roller som innehåller motstridigheter. En av dessa är den så kallade medlaren, som kan ha lite olika funktioner. Medlaren kan fungera som en hjälpare hand att få två team att nå en överenskommelse, men det kan samtidigt framstå som att lojaliteten är delad. Ser man på medlaren som en individ kan hans agerande framstå som besynnerligt, men som en integrerad del i två teamframträdanden blir det plötsligt förståeligt. Ett exempel på en mellanhand är en ordförande som ska hålla i formellt ledda sammankomster, där personen både ska agera åhörare och bekräfta personen som talar (ibid., s. 134). En annan grupp som Goffman (ibid., s. 142) framhäver är så kallade kollegor, som han menar är personer som utför samma slags rutin men inte agerar ihop. De behöver inte dela fasad, men de talar samma språk. Fenomenet kring kollegor liknar Goffman (ibid., s. 145) med varför människor väljer att gifta sig med likasinnade.

3.4 Makt och samverkan

Danermark (2004, s. 9) diskuterar makt kopplat till samverkan mellan olika aktörer. Samverkan definieras som när två eller fler personer interagerar om något med ett specifikt syfte. Ofta handlar samverkansprocesser om utbyte av information. Vidare skiljer han mellan formell interaktion som han definierar som regelbundna sammankomster och informell interaktion som han beskriver som småpratet under kaffepausen (ibid., s. 17). Således ser Danermark (ibid., s. 9) att makt ständigt är centralt när det kommer till samverkan. En typisk situation som präglas av maktobalans är när två aktörer har olika bild om fenomenet de ska samverka om, där den ena aktörens bild av fenomenet ges företräde (ibid., s. 23). Detta menar Danermark (ibid., s. 25) påverkas av så kallad modellstarkhet och modellsvaghet, vilket kortfattat innebär hur tydliga termer det finns för aktörens beskrivning av fenomenet. Modellsvaga grupper tenderar att lättare ta efter mer modellstarka grupper representationer av fenomen (ibid., s. 33). Vidare ser han hur det kan uppstå en så kallad kognitiv dissonans, när en individ plockas ur sitt sammanhang och hamnar i ett annat. När vi utbildar oss och formar erfarenheter tillsammans med andra som tillhör samma grupp formas våra föreställningar, vilket innebär att dessa kan ifrågasättas i en ny kontext där andra föreställningar dominerar. Detta kan således leda till att individen omformar sina föreställningar så att de bättre stämmer överens med majoritetens (ibid., s. 31).

Danermark (ibid., s. 50) framhäver vidare hur andra faktorer påverkar maktbalansen i samverkan, bland annat professionens status och vilket kön den professionella har. Makten avgörs också av ställning i hierarkin, ju högre ställning aktören har desto mer ansvar och makt kan hen förväntas ha (ibid., s. 53). Samtidigt ser Danermark (ibid., s. 54) även att andra faktorer kan påverka. Exempelvis framhäver han social kompetens som en påverkande faktor, vilket definieras som förmågan att skapa en positiv relation till andra människor. Således pekar Danermark (ibid., s. 16) på vikten av att i ett inledande skeende av en samverkansprocess tydliggöra ansvar och rättigheter, för att göra rollerna så tydliga som möjligt.

3.5 Diskussion

Jag har valt att sammanföra Goffmans dramaturgiska perspektiv och Danermarks begrepp kring makt och samverkan, då jag finner att de är kompatibla gällande beskrivningar av

interaktioner där den ena parten ges större makt än den andra. Goffman (1959, s. 30) beskriver detta utifrån individers vilja att påverka definitionen av en situation, där han menar att individens fasad och manér påverkar maktövertaget och avgör vem som får leda interaktionen. På liknande sätt beskriver Danermark (2004, s. 25) hur makt i samverkan handlar om att den ena partens bild av fenomenet ges företräde, vilket han menar går att koppla till modellstarkhet och modellsvaghet. En modellstark individ tar lättare över interaktionen. Således menar jag att de beskriver samma slags fenomen utifrån olika begrepp, dvs hur individer tar över interaktioner genom att antingen ha ett dominant manér eller en modellstarkhet.

4. Metod

4.1 Metodologiska överväganden

Ahrne och Svensson (2015, s. 14) beskriver hur valet av metodologisk ansats bör utgå från vilken forskningsfråga som ligger till grund för forskningen, samt de relationer, traditioner och resurser som kan komma att påverka den. En kvantitativ ansats utgår från en positivistisk ståndpunkt, där fokus ligger på att forskningen ska generera objektiv kunskap om empiriska fenomen (Lind 2014, s. 117). Den kan ibland kritiseras för att applicera ett naturvetenskapligt synsätt på studier av den sociala verkligheten, där vissa menar att det inte passar (Bryman 2018, s. 223). En kvalitativ ansats utgår istället från ett tolkande ideal, där fokus ligger på att kunskap utvecklas genom teoretiska tolkningar om fenomenet som studeras (Lind 2014, s. 117). Där kan motsatt kritik riktas mot att kvalitativ forskning är för subjektiv, då forskarens egna uppfattningar blir mer centrala än inom kvantitativ forskning (Bryman 2018, s. 484). Således går kritik att rikta mot bägge ansatserna, samtidigt som de också fyller olika funktioner.

Min forskningsfråga utgår från att fördjupa förståelsen för hur samordnare upplever sin och andra myndigheters roller inom Barnahus. Med roller syftar jag i detta sammanhang på yrkesroller, vilket Svensson, Johnsson och Laanemets (2008, s. 96) beskriver som att inneha en specifik position i en organisation, vilken är detaljerad och styrs av formella regler samt befattningsbeskrivningar. Således utgår forskningsfrågan från personers upplevelser av en situation, vilket kan vara svårt att mäta kvantitativt. Vidare kan det vara svårt att generera objektiv kunskap utifrån relativt få personers upplevelser. Således har mitt fokus i denna studie inte varit att generera objektiv kunskap om fenomenet, snarare att öka förståelsen för

personers specifika upplevelse av det. För att kunna göra det och besvara min forskningsfråga har jag därför valt att använda mig av en kvalitativ ansats. Detta då jag har funnit att en kvalitativ ansats har kunnat fånga upp och möjliggöra för en djupare förståelse av det fenomen jag har varit intresserad av att undersöka, vilket jag anser att en kvantitativ ansats inte hade kunnat göra.

4.2 Semistrukturerade intervjuer

Vidare har jag valt att utföra kvalitativa intervjuer, vilket är en metod inom kvalitativ forskning som möjliggör för en djupare kunskap och förståelse om ett fenomen (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2015, s. 38). Detta då forskaren kan anpassa frågor och ordningen de ställs på, samt får en möjlighet att uppfatta känslor, språkbruk och normer i mötet (ibid).

Fokus ligger på att fånga hur den intervjuade uppfattar och förstår sin situation (Bryman 2018, s. 563). Det finns två huvudsakliga typer av kvalitativa intervjuer: ostrukturerade och semistrukturerade intervjuer. Då jag har haft ett visst fokus från början med teman jag har velat undersöka, har jag valt att använda mig av semistrukturerade intervjuer. Det innebär att det finns vissa teman som berörs, samtidigt som en flexibilitet råder. Intervjupersonen är fri att svara på sitt eget sätt och nya frågor kan även dyka upp under samtalet, även om det finns en grundläggande ordning (ibid.).

Det är således önskvärt att utgå från en intervjuguide, vilken utgörs av frågor som gör det möjligt att få information om informanternas upplevelser. I formuleringen av en intervjuguide kan forskaren fråga sig vad för slags information som behövs för att få svar på forskningsfrågan, samtidigt det är viktigt att inte begränsas för mycket av det då det kan hindra förekomsten alternativa synsätt (Bryman 2018, s. 565). En intervjuguide kan också ge samtalen en nödvändig struktur, samt användas i ett senare skeende för att kategorisera informationen (Lind 2014, s. 127).

4.3 Urval

Utifrån mitt syfte och frågeställningar har kriterierna för mitt urval varit att de intervjuade ska vara samordnare som arbetar inom Barnahus. Jag har utifrån det använt mig av ett tvåstegsurval, vilket är en typ av målstyrt urval. Målstyrt urval är en typ av kvalitativt urval som innebär att informanterna inte väljs på en slumpmässig grund, utan väljs utifrån relevans för forskningsfrågan (Bryman 2018, s. 496). Tvåstegsurval innebär att först välja ut och

kontakta en organisation och sedan utgå från deras förslag om individer att intervjua (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2015, s. 40). Således är det av vikt att reflektera kring vilka informanter som framhävs och om de kan tänkas väljas ut med utgångspunkten att presentera en positiv bild av organisationen. Vidare kan det även finnas en maktaspekt mellan den som kontaktas först och de anställda, om denne har en ledarposition. Detta kan också påverka vilken information som ges (ibid.). Då de flesta anställda på Barnahus har rollen som samordnare och det vanligen inte finns någon chefsposition, ser jag att det inte finns en så stor risk för detta.

Jag har kontaktat nio Barnahus i främst södra och västra Sverige, via mail och telefon. Jag har sedan fått återkoppling från tre verksamheter och på den vägen kommit i kontakt med fyra informanter. Informanterna kommer från tre olika verksamheter; två informanter arbetar inom samma verksamhet och två informanter arbetar i olika verksamheter. Gällande urval inom kvalitativ forskning beskriver Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015, s. 42) hur det inte finns krav om generaliserbarhet och statistisk korrekthet på samma sätt som inom kvantitativ forskning, samtidigt som resultatet ändå ska vara delvis oberoende personer som har intervjuats. Sålunda handlar representativitet inom kvalitativa intervjuer snarare om att uppnå en mättnad. Det innebär att samma svarsmönster dyker upp i flera intervjuer och att nya intervjuer inte bidrar med helt ny information längre (ibid.). Samtidigt är det svårt att avgöra vad mättnad egentligen är. Bryman (2018, s. 508) föreslår att forskaren förutom mättnad tar ställning till forskningens frågor, teoretiska stöd och hur heterogen gruppen är. Således finns det inget konkret minimiantal för urval när det kommer till kvalitativ forskning (ibid., s. 511). Utifrån forskningens fokus och den data som jag har samlat in har jag funnit att fyra intervjuer har gett materialet en tillräcklig mättnad. Jag insåg detta då liknande svarsmönster och teman dykte upp i den tredje och fjärde intervjun, vilket gjorde att jag kände att jag hade tillräckligt mycket empiri för att kunna besvara syfte och frågeställningar i min analys. Av den anledningen valde jag att inte utföra fler intervjuer.

4.4 Tillämpning av metod

När jag har kommit i kontakt med informanter har jag bokat in tider för intervjuer. På grund av rådande omständigheter kring Covid-19 har jag begränsats i utförandet av intervjuer och fått genomföra dem online genom Skype och Zoom, på grund av rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och Lunds universitet. Det ser jag har inneburit vissa utmaningar för

mig. Bryman (2018, s. 593) diskuterar hur Skypeintervjuer framförallt kan ha brister i form av teknik som krånglar. I mitt fall har det ibland varit svårt att starta samtalet som följd av krångel med länken till Zoom eller Skype. Det har lett till att vissa intervjuer har påbörjats senare än bestämd tid, vilket har lett till att de har blivit lite kortare som följd av de intervjuades arbetsscheman. Samtidigt ser jag många fördelar med att jag har utfört intervjuer online. Bland annat har jag kunnat intervju informanter från verksamheter som inte finns i närområdet, vilket Bryman (ibid.) beskriver kan vara effektivt ur både en ekonomisk och tidsmässig synpunkt. Jag har även fått en möjlighet att uppfatta de intervjuades minspel och känslolägen via videosamtal, vilket liknar mer ett fysiskt samtal. Inspelningen har även möjliggjort för mig att lägga märke till dessa i ett senare läge, vilket kanske hade varit svårare vid en röstinspelning.

Intervjuerna har varit ca 35–45 minuter långa och jag har spelat in dem efter samtycke från de intervjuade, via både min telefon och dator för att försäkra mig om att inspelningarna inte skulle gå förlorade. Vidare har jag utgått från min intervjuguide som finns bifogat i bilagor. I den har jag utgått från det som jag varit intresserad av att undersöka och det som har framstått som förbryllande. Jag har använt mig av inledande frågor som ”vilka är dina huvudsakliga arbetsuppgifter?” för att få intervjupersonen att reflektera kring sin yrkesroll, för att sedan följa upp med mer direkta frågor som ”vilka svårigheter ser du finns i din roll?”. Jag har även använt mig mycket av tystnad för att få intervjupersonerna att utveckla sina svar, samt uppföljningsfrågor för att fördjupa informationen om något som de har berättat om.

Jag utförde först två intervjuer och började i samband med detta analysera data, för att sedan göra två intervjuer till. Då hade jag redan identifierat vissa koder och teman i det tidigare materialet som jag ville fördjupa i de följande intervjuerna. Jag hade även insett att vissa av frågorna i min intervjuguide inte besvarade det som jag önskade få besvarat, eller ledde samtalet i en riktning som jag inte ansåg var nödvändig, vilket gjorde att jag i resterande intervjuer valde att inte inkludera dem. Bryman (2018, s. 562) beskriver hur detta är en fördel med kvalitativa intervjuer, då forskningens fokus kan anpassas efter det som dyker upp under intervjuerna och det på så vis råder en stor flexibilitet.

4.5 Bearbetning av empiri

Efter att jag har utfört intervjuerna har jag transkriberat dem, vilket innebär att skriva ner vad och hur en person säger något (Bryman 2018, s. 579). I transkriberingen har jag försökt vara

så transparent som möjligt och därför inkluderat exempelvis pauser eller hur en person har sagt något genom att skriva det inom parentes. Således har jag tagit bort vissa utfyllnadsord som ”ehm” och ”liksom” för att underlätta i läsningen. Efter transkriberingen har jag påbörjat analysen av data genom att koda materialet. Det har jag gjort genom att läsa igenom transkriberingarna noggrant och sedan färgmarkera stycken som jag har funnit vara intressanta. Dessa har sedan blivit till koder som har återkommit i materialet. Koder som har dykt upp i mitt material har exempelvis varit ”barnets bästa”, ”samverkan”, ”juridifiering”, ”språkkultur” m.fl. Rennstam och Wästerfors (2015, s. 220) beskriver detta steg i analysen som att sortera och skapa ordning i materialet.

Det andra steget benämner Rennstam och Wästerfors (2015, s. 220) som att reducera materialet, vilket innebär att sälla i data för att kunna beskriva det som anses vara relevant för studien. Det hör ihop med teori och tidigare forskning. Detta har jag gjort genom att gå igenom mina koder och identifiera de som jag har ansett vara relevanta för min studie, vilka sedan har blivit till teman. Bryman (2018, s. 703) beskriver hur detta utgör en del av en tematisk analys, som utgår från olika kategorier som forskaren har identifierat i sitt material som kan återkopplas till studiens fokus. Dessa kategorier kan exempelvis vara likheter och skillnader, metaforer, språkliga beskrivningar (ibid., s. 705). I mitt fall har teman som dykt upp varit exempelvis ”samordnares roll”. Därefter har jag i min analys använt mitt material i samspel med teori och annan forskning, vilket Rennstam och Wästerfors (2015, s. 220) beskriver som att argumentera för det som man som forskare har funnit.

4.6 Tillförlitlighet

Inom kvalitativ forskning finns inte några fast bestämda begrepp för att avgöra forskningens riktighet, även om en del menar att det går att använda validitet och reliabilitet om mindre vikt läggs vid mätning (Bryman 2018, s. 465). Istället framhävs tillförlitlighet som ett sätt att avgöra forskningens riktighet, vilket består av fyra kriterier: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt möjlighet att styrka och konfirmera (ibid., s. 467). Trovärdighet innebär att säkerställa att forskningen har utförts utifrån reglerna som finns. Det inkluderar även att forskningsresultaten ska rapporteras till de personer som har varit delaktiga, för att de ska ges en möjlighet att bekräfta om forskaren har uppfattat fenomenet på ett korrekt sätt. Detta kan ske via triangulering eller respondentvalidering (Bryman 2018, s. 467). En triangulering är att forskaren använder sig av mer än en metod eller datainsamling i studien (ibid., s. 468). En

respondentvalidering innebär att respondenterna delges resultaten och får en möjlighet att uttala sig om dessa (ibid., s. 466). I min forskning har jag använt mig av en respondentvalidering, då jag har mailat resultaten till deltagarna och sedan tagit del av deras synpunkter.

Överförbarhet syftar på om fenomenet skildras på ett tillräckligt fylligt sätt för att andra personer ska kunna få information och förståelse för att kunna avgöra hur pass överförbara de är till en annan miljö (Bryman 2018, s. 468). Detta menar jag att jag har gjort genom att vara noggrann med mina intervjuer, samt att försäkra mig om att materialet har blivit mättat. Pålitlighet syftar på att forskaren innehar ett granskande synsätt och är säker på att det finns en hel redogörelse för alla delar av forskningsprocessen, som också är tillgänglig. Kollegor kan vara ytterligare granskare, framförallt är det viktigt under forskningens slutskeende. Det inkluderar att bedöma om teoretiska slutsatser är befogade (ibid.). Då jag har haft en regelbunden handledning under processen ser jag att detta utgör en slags granskning, som kan öka pålitligheten. Möjlighet att styrka och konfirmera inkluderar att säkerställa att man har agerat i god tro och inte låtit värderingar eller teoretisk riktning styra studiens utförande eller slutsatser. Samtidigt är det underförstått att kvalitativ forskning inte möjliggör för en fullständig objektivitet (ibid., s. 470).

Således finns det även krav på äkthet, då forskaren ska försäkra sig om att bilden av fenomenet som studerats är rättvist förmedlat och att det finns en autencitet. Detta inkluderar att det råder en sensitivitet mot kontexten, vilket innefattar teoretiska ståndpunkter, etiska frågeställningar och miljön som forskningen har skett i (Bryman 2018, s. 470). Utifrån detta ser jag att en respondentvalidering blir extra viktig.

4.7 Forskningsetiska överväganden

Syftet med min studie är att undersöka samordnares upplevelser av roller inom Barnahus, vilket innebär en fördjupning av professionellas perspektiv. Samordnare är inte en grupp som har en utsatt position i samhället, där jag som forskare kan tänkas ha makt över dem. Jag har inte heller en relation till de intervjuade på förhand, som påverkar studien och resultaten. Vidare baseras studien på frivilliga intervjuer. Utifrån detta ser jag att mitt syfte med undersökningen och sättet det har studerats på är etiskt försvarbart.

Vidare råder fyra allmänna huvudkrav inom samhällsvetenskaplig forskning. Informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Det förstnämnda innebär att forskaren måste ge information till deltagarna om hur deras deltagande i studien ser ut och vad som gäller för den. De ska delges alla delar i studien som kan tänkas påverka deras vilja att ställa upp. De ska även informeras om att deltagandet är helt frivilligt och att de har rätt att avbryta sin medverkan. Om deltagarens medverkan är aktiv krävs en förhandsinformation om studien. En aktiv medverkan innebär exempelvis intervjuer (Vetenskapsrådet u. å., s. 7).

Samtyckeskravet är att deltagarna har rätt att bestämma över medverkan, vilket innebär att forskaren ska inhämta samtycke. Vid intervjuer måste samtycke ges (Vetenskapsrådet u. å., s. 9). Detta innefattar även att deltagare har rätt att avbryta medverkan och inte ska utsättas för påtryckningar (ibid., s. 10). Konfidentialitetskravet innefattar att uppgifter om deltagare ska ges största möjliga konfidentialitet och att dessa uppgifter ska skyddas så att obehöriga inte har tillgång till dem (ibid., s. 12). Nyttjandekravet innebär att enskildas uppgifter endast får användas i forskningssammanhang och inte för andra ändamål. Personuppgifter som samlats in i forskning får inte heller användas i åtgärder eller beslut som påverkar den enskilde, utan att den enskilde ger sitt medgivande till detta (ibid., s. 14).

I min studie har jag använt mig av ett informationsbrev som jag har skickat till alla medverkande innan intervjuer har påbörjats, där jag har informerat om undersökningens syfte och deras uppgift i den. Denna finns bifogad i bilagor. Vidare har jag även informerat om studiens frivillighet och deltagarnas möjlighet att närsomhelst avbryta. Jag har även informerat om att deras personliga uppgifter behandlas med största möjliga konfidentialitet. När jag har gjort intervjuerna har jag i börjat frågat om samtycke till inspelning och sedan informerat om att inspelningarna raderas efter transkribering.

5. Resultat och analys

5.1 Introduktion till kapitlet

Denna del inleds med en kortare beskrivning av Barnahus och dess funktion, för att ge en kontext till vad min analys handlar om. Därefter har jag delat upp kapitlet i olika delar. Den första delen handlar om samordnares syn på sin egen roll och svårigheter som finns kopplat

till den. Jag har valt att fokusera på detta tema då jag menar att det kan ge en ökad förståelse för samordnares uppgifter på Barnahus, då det i nuläget inte finns så stor kunskap kring det. Den andra delen handlar om samordnares syn på de andra myndigheternas roller och hur de ser att dessa roller påverkar arbetet inom Barnahus. Jag har valt ut detta tema då jag menar att det kan ge en fördjupad förståelse för utbytet i samverkan, samt de maktbalanser som kan leda till juridifiering. Den tredje delen beskriver samordnarnas syn på barnets bästa och hur de anser att detta diskuteras inom Barnahus. Jag har valt att inkludera detta tema då jag ser att det beskriver samordnarnas syn på samarbetet, där barnets bästa blir som ett slags kitt som håller ihop samarbetet och påminner myndigheterna om funktionen med Barnahus.

Resultat från mina intervjuer kommer att presenteras i form av citat som jag har valt ut som jag anser belyser de olika temana. Då jag introducerar flera teoretiska begrepp som behöver sättas in i en kontext för att det ska bli greppbart för läsaren, har jag gjort valet att göra en integrerad resultat- och analysdel. Detta anser jag har gjort det möjligt att skapa en tydlig struktur, samt att öka förståelsen för resultaten.

Informanterna i min studie kommer från tre olika verksamheter. För att göra det tydligt och enkelt att skilja mellan dem och deras ståndpunkter har jag valt att ge dem fingerade namn. Informant 1 går under namnet Anna och arbetar på en verksamhet i västra Skåne. Informant 2 går under namnet Karin och arbetar på samma verksamhet som Anna. Det är en etablerad Barnahusverksamhet som har funnits sedan 2009 där Karin har arbetat länge, medan Anna är relativt ny inom verksamheten. Informant 3 går under namnet Mia och arbetar på en etablerad verksamhet i Västra Götaland, där Mia är ny på verksamheten. Informant 4 går under namnet Sara och arbetar på en nystartad verksamhet i södra Skåne, där hon också är ny i rollen som samordnare.

5.1.1 Beskrivning av Barnahus

Barnahus är en unik verksamhet som bygger på en samverkansmodell där myndigheter samarbetar gällande barn som har utsatts för brott. Modellens huvudsakliga funktion är att göra rättsprocessen mer effektiv, samt att göra processen mer trygg för barnet (Johansson 2012, s. 70). Främst slipper barnet slussas runt till olika instanser och kan komma till en plats där allt sker; barnförhör, medicinska undersökningar och möjlighet till stöd (Johansson och Stefansen 2020, s. 5). De myndigheter som oftast är involverade inom Barnahus är polis, åklagare, socialtjänst, medicinsk personal och barn- och ungdomspsykiatri (Johansson 2012,

s. 70). De anställda benämns oftast som samordnare och är vanligen socionomer eller psykologer i grunden (Johansson och Stefansen 2020, s. 5).

5.2 Samordnarens roll

5.2.1 Regissör

Kunskapen kring samordnarens roll på Barnahus är i nuläget inte så stor. Tidigare forskning framhäver hur samordnare ofta har varierande arbetsuppgifter och att dessa skiljer sig mellan olika Barnahus, då de kan ha mer av en stödfunktion på vissa verksamheter och vara mer involverad i ärenden på andra verksamheter. Således råder fortfarande en viss otydlighet kring vad rollen innebär (Barnafrid 2019, s. 33). I mina intervjuer framkommer det att samordnarna har olika typer av arbetsuppgifter, där deras funktion skiljer sig åt ganska mycket mellan verksamheterna. Anna och Karin som arbetar på samma verksamhet beskriver sig själva som spindeln i nätet, där de ansvarar mycket för att pussla ihop myndighetskontakter och ge konsultation. De beskriver även hur de gör det som inte annars hinns med, exempelvis att koka kaffe inför möten eller att prata med den så kallade trygghetspersonen som kommit till Barnahus med barnet. Det är oftast en vårdnadshavare eller en person som anses vara trygg för barnet, vanligen från förskola eller skola om vårdnadshavarna är de misstänkta. Mia beskriver att hon arbetar mycket med krisstöd och samtalsstöd, både i anslutning till ärenden på Barnahus och i form av biståndsbeviljade insatser. Sara uttrycker att hon fortfarande är ny i rollen som samordnare och även arbetar själv, vilket gör att hon inte har lika tydliga arbetsuppgifter ännu. Samtidigt beskriver hon hur en viktig del av hennes roll är att vara behjälplig inför förhör och samråd. Samtliga samordnare beskriver även hur de arbetar med kunskapsspridning, både till de myndigheter som samverkar och utåt till andra myndigheter. Det beskriver Åström och Rejmer (2008, s. 82) även som en viktig del i samordnarrollen.

En annan viktig del av sin roll enligt samordnarna är att ha ansvar över samråden. Det ser jag gå i linje med vad Kaldal et al. (2010, s. 101) framhäver som samordnarnas mest centrala funktion; att initiera samråd och att få myndighetssamverkan att fungera. Under samråden beskriver samordnarna hur de bland annat hjälper till att fördela ordet och ser till att myndigheterna kommunicerar på ett tydligt sätt. Det visas i följande citat av Karin:

Där är ju våran roll viktig, att man ger alla plats. Har man en socialsekreterare till exempel på plats som inte riktigt, ja men inte säger så mycket och så, då är det ju lite våran uppgift att ställa frågor som vi vet att de kan bäst.

Samordnaren beskriver hur hon hjälper till att ge plats till alla närvarande parter genom att bland annat ställa frågor och bjuda in. Det ser jag går att koppla till vad Goffman (1959, s. 90) benämner som en regissör, vilket innebär en person som vid teamframträdanden hjälper till att fördela roller. Ett teamframträdande innebär att en grupp individer ska samarbeta i en viss situation och det uppstår en gruppering kopplat till interaktionen (ibid). Således menar jag att samråden kan ses som teamframträdanden. Myndigheterna har olika framträdanden, men samarbetar för att upprätthålla en given definition av Barnahus. De innehar olika status, men har ett gemensamt beroende i form av att samarbetet måste fungera. Av den anledningen blir regissören viktig för att få samarbetet att flyta på. Regissören motverkar också att parterna uttrycker sig olämpligt (ibid.). Det framhävs i följande citat av Mia som beskriver hur hon försöker få parterna att hålla en god ton:

[...] Sen kan ju också saker som stress påverka hur man uttrycker sig och de här samverkansmötena, vi jobbar verkligen på att de ska vara... Alltså vi har en halvtimme på oss att utbyta den här informationen och vi jobbar jättemycket på att alla ska hålla god ton. Att liksom, att det ska utbytas relevant information och så.

Regissören eller samordnaren har således en viktig funktion i samverkansarbetet. Detta ser jag även går i linje med vad Bakketeig (2017, s. 281) beskriver utifrån intervjuer hon har gjort med samordnare på Barnahus i Norge, där samordnarna uppger att deras roll inom verksamheten innebär att agera vägvisare åt andra myndigheter.

5.2.2 Medlare

Tidigare forskning beskriver hur samverkansparterna inom Barnahus ser samråden som viktiga för samverkan, även om vissa ger uttryck för att samråden ibland kan leda till ett slags positionerande av varje yrkesgrupp (Barnafrid 2019, s. 37). Det beskrivs även av samordnarna i min studie, där socialtjänsten och polisen beskrivs som de största aktörerna som ibland kan ryka ihop. Vidare beskriver samordnarna hur det ingår i deras roll att medla mellan professionerna, vilket visas i följande citat av intervju med Anna:

Sen så är vårt ansvar kanske att se till att det blir bra. Alltså så att märker man att här skär det sig mellan den här åklagaren och den här socialsekreteraren, att vi får liksom försöka medla lite så att det blir bra.

De framhäver även hur de hjälper till att öka förståelsen sinsemellan genom att ställa frågor. Framförallt beskriver de hur de fungerar som ett stöd för socialtjänsten att våga kommunicera

med de övriga parterna. Detta ser jag går att koppla till vad Goffman (1959, s. 134) benämner som medlarrollen, vilket anses vara en diskrepant roll. Detta då medlaren både kan hjälpa till att lösa konflikter, samtidigt som det kan framstå som att medlaren är illojal mot båda sidor då hen inte har någon tydlig riktning (ibid). I samordnarnas fall ser jag att det inte handlar om illojalitet, snarare är deras medlarfunktion central för att få samverka att fungera. Det diskuteras av Karin i följande citat:

Så kanske det blir att polis och åklagare och dem sitter och diskuterar det. Men då är det ju våran uppgift att verkligen rikta frågan till socialtjänsten och säga ”vad tänker ni, ni har ju träffat dem, hur var det här barnet att ha samtal med och vad är eran upplevelse?”. Och samma till läkare och BUP, om det är en person på plats som är ganska kortfattad, då blir ju våra frågor till dem viktiga [...] Ibland så behöver vi också rikta frågorna till dem som vi vet borde svara.

Samtidigt ger samordnarna uttryck för att de framförallt försöker stötta socialtjänsten, vilket skulle kunna tolkas som en slags illojalitet. Således menar jag att det även kan fungera som ett sätt att se till att balansen är jämn, då tidigare forskning anger att den straffrättsliga sidan ofta ges mer prioritet (Johansson 2011, s. 40). Utifrån det är det kanske nödvändigt att framhäva socialtjänsten i samråden.

5.2.3 Svårigheter att dramatisera framträdandet

Goffman (1959, s. 90) beskriver hur regissören kan mötas av irritation från de andra medlemmarna utifrån det ansvar som hen får över framträdandet. Bakketeig (2017, s. 282) beskriver i linje med detta hur samordnare i Norge initialt mötts av en viss skepsis från de andra myndigheterna, men att de genom att klargöra sin roll och arbetsuppgifter lyckats överkomma hindret. Det ser hon även har haft en påverkan på juridifieringsprocesser, där hennes ståndpunkt är att dessa har varit lika tydliga i Norge (ibid., s. 281). I min studie uttrycker inte samordnarna att de har mötts av en liknande irritation från de andra myndigheterna, däremot beskrivs en viss svårighet i att veta sitt mandat. Sara uttrycker i följande citat hur hon kan ha svårt att veta var gränserna går för vad hon kan bestämma om:

Jag är samordnare samtidigt som det är en arbetsgrupp som styr verksamheten och sen har vi en styrgrupp som styr det övergripande och håller i ekonomin och så. Så att jag kan ju till viss del föreslå saker att driva och så, men vissa saker har jag inte mandat för och det kan vara lite svårt att veta ibland var går gränserna i det.

Även Anna beskriver hur det kan vara frustrerande att inte veta var gränsen går för att lägga sig i för mycket i ett ärende:

Det kan vara lite frustrerande, eller ibland vi kan ju aldrig... Eller vi ska ju inte säga till någon vad de ska göra. Vi har mycket rådgörande samtal där de kan ringa och socialsekreterare kan ringa och fråga liksom ”i ett sånt här ärende, ska vi polisanmäla eller inte?” där vi inte kan säga att ”det ska ni eller det ska ni inte”. Där man ju kan tycka väldigt mycket och där kan det ibland vara svårt att veta vart går min gräns och hur mycket ska jag lägga mig i det här.

Detta ser jag går att koppla till vad Goffman (1959, s. 35) benämner som dramatiskt förverkligande, vilket innebär att det kan vara svårt att dramatisera sitt arbete och förankra sitt framträdande om arbetsuppgifterna är otydliga. Då samordnarrollen fortfarande varierar mycket mellan verksamheter och det inte finns någon konkret definition av den, ser jag att det kan påverka upplevelsen av rollen. Danermark (2004, s. 16) menar sålunda att det är avgörande att definiera ansvar och rättigheter i ett inledande skeende, för att rollfördelningen ska bli tydlig och samverkan ska fungera. Utifrån vad samordnarna uttrycker menar jag att detta inte har gjorts så tydligt i fallet med Barnahus, vilket jag ser innebär att de upplever en del svårigheter i sin roll som följd av detta.

Samtidigt beskriver samordnarna även hur de uppskattar arbetets varierande karaktär. Mia beskriver hur alla delar behövs när det kommer till deras roll i samverkansarbetet:

Vi tänker ju att vi inte riktigt kan skala bort något som vi gör ju. Eller det kan upplevas som spretigt liksom, men det känns ändå som att alla delar behöver vara med [...] Men det är också såhär att samverkan blir aldrig färdig heller [...] och det är ju en jättestor del i vår roll att få den att funka så bra som möjligt.

Mia uttrycker även hur samverkan aldrig blir färdig och att det ingår i samordnarrollen att få den att fungera så bra som möjligt. Detta framhävs även i tidigare forskning. Barnafriid (2019, s. 33) beskriver hur samordnarnas roll är värdefull för samverkansarbetet, där de samverkande myndigheterna ofta uttrycker en uppskattning inför samordnarnas arbete. Sammanfattningsvis finns det ingen entydig bild av hur samordnarna upplever sitt komplexa arbete. De beskriver svårigheten i att veta var gränserna går, där de ibland är osäkra på hur mycket de kan lägga sig i. Detta menar jag kan ses som en följd av att arbetsuppgifterna ofta är otydligt definierade, vilket skulle kunna ses som en brist. Samtidigt uttrycker samordnarna att de uppskattar arbetets varierande karaktär, då Mia beskriver hur alla delar i hennes tjänst behövs för att samverkan ska fungera.

5.3 De andra myndigheternas roller

5.3.1 Polis och åklagare

Johansson beskriver (2011, s. 40) hur det straffrättsliga perspektivet ofta ges en prioritet framför det socialrättsliga i arbetet med Barnahus, vilket hon benämner som juridifiering. Detta ser hon avgöras både av formella strukturer och handlingar, men också av informella strukturer som kan påverkas av osynliga maktbalanser i relationen (ibid., s. 56). I mina intervjuer resonerar samordnarna inte så mycket kring de formella strukturerna, snarare går de in på informella strukturer som påverkar maktbalansen. Framförallt resonerar de kring polis och åklagares roller som starka gentemot de andra parterna. Det visas i följande citat av Sara:

Det är ju fokus på den rättsliga processen, där är vi absolut. Och det tror jag handlar mycket om att, ja polis och åklagare, eller polisen har ju hållit i samråden tidigare och det är deras arena liksom på något sätt [...] Det är också starka roller liksom. Med mycket pondus och såhär. Ja. Så att nä jag tänker inte att vi så spelar på samma villkor.

Polis och åklagare beskrivs ha mer pondus och vara starkare i sina roller, vilket leder till att Sara uppfattar att de inte spelar på samma villkor som resten av de samverkande myndigheterna. Detta ser jag går att koppla till Goffmans (1959, s. 30) begrepp dominant manér, vilket innebär ett manér som gör det lättare för individen att ta makt över interaktionen och tillika definitionen av den. Det ser jag att Sara beskriver i sitt citat, där polis och åklagare skulle kunna beskrivas ha ett dominant manér genom att ha mycket pondus och vara starka i sina roller.

Jag menar även att det går att koppla till vad Danermark (2004, s. 25) benämner som modellstarkhet. Polisen har modellstarkhet i form av våldskapital och åklagare har modellstarkhet då de kan besluta om åtal ska väckas. Representanter från socialtjänsten har inte tillgång till lika tydliga termer eller befogenheter, vilket gör att de kan ses som mer modellsvaga. Detta menar jag påverkar interaktionen, där polis och åklagare genom ett mer aggressivt manér och en underliggande modellstarkhet lättare kan ta makt över interaktionen. Det ser jag beskrivs i följande citat av Karin:

[...] Åklagare och polis blir ganska starka gentemot en ensam socialsekreterare ofta. Och ibland så är det helt tvärtom, att det kommer in en superstrong socialsekreterare som ingen har något att säga emot. Men överlag skulle jag nog säga så, att det rättsliga får lite mer tyngd i samråden för

att... Ja men och det kanske ligger lite i deras kultur också att det är lite raka puckar och det är inte det här mjuka kanske som socialtjänsten, man behöver se det från olika perspektiv....

Vidare återkommer samordnarna ofta till språkbruk, där polis och åklagare genomgående beskrivs ha ett rakare och direkt sätt att kommunicera, medan socialtjänst beskrivs ha ett mjukare sätt att samtala. Det ser jag kan kopplas till de olika myndigheternas så kallade fasad, vilket innebär de medel som används för framträdandet. Det kan innefatta personliga egenskaper som kön, ålder och språkbruk (Goffman 1959, s. 28). Danermark (2004, s. 50) diskuterar hur dessa faktorer även påverkar maktbalansen i samverkan. Det menar jag aktualiseras inom Barnahus, där professionerna präglas av olika status och resurser. Vidare ser jag att det går att diskutera genusaspekten kopplat till myndigheterna, då socialtjänsten tenderar att vara en kvinnodominerad sektor medan rättsväsendet historiskt sett har varit mer manligt dominerad. Samtidigt är kön inget som diskuteras av samordnarna i mina intervjuer, snarare framhävs det hårdare språkbruket som en påverkande faktor i interaktionen.

Samtidigt beskriver samordnarna också hur de har blivit överraskade av rättsväsendets bemötande kopplat till barn de möter, vilket Sara berättar i följande citat:

Det är många gånger som jag blir överraskad, eller positivt överraskad över hur ja men hur t.ex. polisen pratar med barnen och hur de liksom skapar förtroende på ett rätt så enkelt sätt. Och jag känner också väldigt starkt hur åklagarna är otroligt såhär omtänksamma, inte bara... De har ju sitt fokus, den rättsliga processen och ska lagföra och så och titta på det. Men också en otrolig omsorg om barnet och att det ska bli bra.

Det ser jag går att koppla till vad Goffman (1959, s. 33) beskriver som stereotyper kring en roll. Han menar att kollektiva fasader kan leda till stereotyper, oavsett vad individen har för mål med sitt framträdande. Det ser jag innebär att polis och åklagare kan tillskrivas egenskaper som att vara hårda och dominanta som följd av sin fasad, när de egentligen kanske har ett annat mål med interaktionen. Vidare menar jag även att det skulle kunna förklaras med vad Bakketeig, Dullum och Stefansen (2019, s. 210) benämner som en hybridisering, där tjänster går in i varandra mer och mer. I detta fall att rättsväsendet har blivit mer omsorgsinriktade som följd av samarbetet inom Barnahus. Det visas i följande citat av Karin:

[...] Där tror jag att de andra myndigheterna har lärt sig mycket av socialtjänsten. Liksom att man tycker att det är viktigt att ha ja men lite det här BBIC-tänket, att man behöver se helhetsperspektiv... Man behöver tänka vilken kontext barnen lever i, vilken uppfostran eller

vilken kultur man kommer ifrån. Liksom ha det här helhetsperspektivet och kanske inte, om man nu får generalisera, att kanske inom rättsväsendet att man är lite mer fyrkantig till exempel.

Vidare ser jag även att känslan gentemot polis och åklagare verkar påverkas av hur tätt samarbetet med dem är. Anna och Karin som arbetar på samma verksamhet uttrycker att de känner en stark samhörighet med polis och åklagare, vilket de menar beror på att verksamheten funnits sedan 2009 och att samarbetet har varit långvarigt. Mia och Sara uttrycker inte samma samhörighet kopplat till polis och åklagare. I Saras fall är samarbetet fortfarande nytt, vilket jag menar kan vara en förklaring till detta. Mia beskriver å andra sidan hur hon har ett tätare samarbete med socialtjänsten som följd av att hon sysslar med biståndsbeviljade insatser, vilket jag ser kan påverka hennes känsla av samhörighet med rättsväsendet.

5.3.2 Medicinska aktörer

Gällande de medicinska aktörerna beskriver tidigare forskning hur de ofta lyser med sin frånvaro, genom att utebli från exempelvis samråd. En konsekvens kan bli att de andra myndigheterna ifrågasätter de medicinska aktörernas kompetens (Barnafrid 2019, s. 39). I mina intervjuer framgår det att Anna, Karin och Mia har en etablerad kontakt med barnläkare och BUP, medan Sara uttrycker att de ännu inte har någon involverad barnläkare, däremot en kontakt på BUP. Hon ser att detta beror på att verksamheten fortfarande är nystartad. Således framkommer inte något ifrågasättande av de medicinska aktörernas kompetens. Istället framhävs hur den medicinska personalen bidrar med mycket kunskap. Här i följande citat av Mia:

Jag har ganska mycket kontakt med barnläkarna som har en del i sin tjänst att liksom vara hos oss. [...] De barnläkarna vi träffar är specialiserade på det här att jobba med barn som misstänks vara utsatta för brott. Som de undersöker, kan se fysiska skador på. Och det är ju jättespännande att vi har mycket kontakt med dem, att få lära sig.

Vidare framhävs hur de medicinska aktörerna är viktiga utifrån sin dokumentation, då denna beskrivs vara ett viktigt underlag för socialtjänst och rättsväsende att bedriva sina utredningar. Således uttrycker inte samordnarna att det finns ett behov av ökad medicinsk närvaro, förutom Sara som ännu inte har någon etablerad läkarkontakt. Vidare finner jag att det är intressant att de medicinska aktörerna inte beskrivs ha mer makt i samverkan, då jag ser att de både kan beskrivas som mer modellstarka samt ha en högre status än de andra samverkansparterna.

Detta menar jag skulle kunna förklaras med att deras fasad och manér inte överensstämmer med varandra. Goffman (1959, s. 31) beskriver hur en sådan situation kan vara om en individ med hög status agerar oväntat jämlikt mot de som har lägre status, vilket i så fall blir aktuellt med läkarna inom Barnahus. Samtidigt ser jag också att det kan en följd av att de oftast inte är lika närvarande i samverkan, samt inte har lika tydliga uppgifter. Vid ett inkommet ärende påbörjar polisen alltid en brottsutredning, medan socialtjänsten påbörjar en parallell utredning. De medicinska aktörernas roll i ett ärende aktualiseras först när det finns behov av medicinska undersökningar.

5.3.3 Socialtjänsten

Tidigare forskning beskriver att samordnarna ibland utgör en del av socialtjänsten och kan utföra vissa delar av utredningar, exempelvis barnsamtal. Ibland erbjuder de även stödsatser som beviljas av socialtjänsten (Åström och Rejmer 2008, s. 82). Mia är den enda av de intervjuade som arbetar med beviljade samtalsinsatser från socialtjänsten. Vidare uttrycker hon hur hon ser socialtjänsten mer som sina kollegor:

Vi försöker aldrig liksom att det ska bli vi mot socialtjänsten, utan vi ser ju dem som våra kollegor som vi ska stötta.

I motsats till detta resonerar Sara kring en problematik med att förknippas för mycket med socialtjänsten, då hennes roll är att representera alla.

Ibland blir det också lite såhär att jag förknippas med socialtjänsten och problematiken i det är ju att jag representerar ju alla samverkansparterna, så jag representerar ju inte bara socialtjänsten. Men många ser nog mig som socialtjänst, så. [...] Jag tycker inte att det är något hinder, men jag tänker att det kan bli lite såhär ”vi och dom” och det är viktigt att jag representerar allihopa och inte bara socialtjänsten.

Samtidigt uttrycker Sara även hur hon känner med socialtjänsten utifrån sin egen erfarenhet som socialsekreterare, vilket även Mia och Karin diskuterar. Detta ser jag går att koppla till Goffmans (1959, s. 142) begrepp kollegor, vilket han beskriver som personer som utför samma slags rutin men inte agerar ihop. De talar samma språk. I detta fall är socialsekreterarna och samordnarna socionomer i grunden, vilket jag ser påverkar varför samordnarna känner sig mer lika dem. Således är Mias samarbete med socialtjänsten ännu tätare, vilket kan förklara varför hennes identifikation med dem eventuellt är ännu starkare.

I linje med begreppet kollegor beskriver Danermark (2004, s. 31) hur vi formar våra föreställningar när vi utbildar oss och skapar erfarenheter tillsammans med andra som tillhör samma grupp. Således kan dessa ifrågasättas i ett nytt sammanhang där andra föreställningar dominerar, vilket kan leda till en kognitiv dissonans (ibid). I mina intervjuer är detta dock inget som framgår, snarare tycks samordnarna känna starkt med sin bakgrund som socionomer och de socialsekreterarna som de möter. De uttrycker bland annat vikten av att stötta socialsekreterare i samråd och kontakten med övriga myndigheter, vilket Karin pratar om i följande citat:

Ibland kan det kännas som att, eftersom att polis och åklagare och läkare och BUP de sitter ju på plats hela tiden, så kommer en socialsekreterare in med sitt ärende som tar ungefär en halvtimme. Då känns det lite som att de är gäster på mötet som handlar om polisutredningen och så vill inte vi att det ska vara. [...] Därför sitter vi till exempel bredvid socialsekreterarna, ganska nära dem och polisen och åklagaren sitter längre ner vid bordet och de andra däremellan. Så att det liksom känns som att vi är lite på deras sida på något sätt.

Detta ser jag återigen kan förklaras med att samordnarna vill balansera upp maktbalansen, som en följd av att rättsväsendet lättare kan ta över interaktionen. Således verkar relationen till socialtjänsten vara komplex, där samordnarna både identifierar sig med socialsekreterarna och vill stötta dem, samtidigt som åtminstone Sara känner en problematik inför att förknippas med dem för mycket, då deras funktion är att representera alla myndigheter.

5.4 Barnets bästa som definition för framträdandet

Tidigare forskning beskriver hur barnperspektivet är starkare i orter som har tillgång till Barnahus, vilket kan förklaras med en ökad medvetenhet kring barn som har utsatts för brott (Rejmer och Hansen 2008, s. 74). Samtidigt identifierades många brister när utvärderingen gjordes 2008, exempelvis att små barn inte förhöordes lika ofta och att pojkar mer sällan tilldelades målsägandebiträde än flickor (ibid., s. 75). Olsson och Kläfverud (2017, s. 69) ser att professionella ofta har ett tillvägagångssätt som undviker att blanda in barnet, vilket kan ses som ett sätt att skydda barnet, samtidigt som det också kan göra barnet till en passiv part. Således menar de rutiner kring barns rätt till information och delaktighet behöver förbättras (ibid., s. 70).

Det är även något som samordnarna resonerar kring i intervjuerna. Samtliga pratar om vikten av att barn får rätt information, vilket också benämns som ett utvecklingsområde.

Sara diskuterar bland annat de små barnens möjlighet att tacka ja eller nej till om de vill delta i förhör. Här i följande citat:

Jag tänker också att vi måste jobba jättemycket med vilken information barnet får, för det handlar också om vilka förutsättningar har barnet att överhuvudtaget säga ja eller nej till att medverka i ett barnförhör. Och det ser väldigt olika ut, de små barnen... Det är utmaningen. De större ungdomarna kan man prata med och de har ju en annan förmåga liksom att tycka och tänka något. Men de små barnen, hur ska de kunna säga ja eller nej på ett rimligt sätt?

Vidare pratar samordnarna om hur viktigt det är att barnen känner sig sedda och lyssnade på. Karin beskriver hur hon hade önskat att det fanns en större möjlighet att fånga upp barnen efter förhöret, där hon ser att det finns behov av någon som hjälper barnet att möta föräldrarna.

[...] Att man hade som ett Barnahusteam där man faktiskt tar hand om varje ärende, direkt efter förhöret får familjen en kontakt med en behandlare som hjälper barnen att möta sina föräldrar efter att ha varit på Barnahuset. För det är ju inte helt lätt att komma hem och föräldrarna precis har fått reda på att ”du har berättat vår familjehemlighet”, vad händer där på kvällen?

Detta är således något som Mia beskriver ingår i sina arbetsuppgifter, då hon bedriver biståndsbeviljade insatser. Hon beskriver bland annat hur samtalen handlar om att hjälpa barnen att sätta ord på det de har varit med om, samt att arbeta med strategier som barnen kan använda sig av. Vidare anpassas detta efter barnets ålder, där Mia beskriver att de yngsta barnen är runt 3 år gamla och de äldsta är tonåringar. Sålunda verkar stödet till barn efter förhör skilja sig åt mellan verksamheter. Vidare framhäver samordnarna hur viktigt det är för samverkan att alla parter agerar utifrån barnets bästa, vilket de beskriver som det huvudsakliga målet för Barnahuset. Här i följande citat av Anna:

Det viktigaste är liksom att det blir bra för barnen. [...] När man har jobbat mycket med alla de här och vet att alla som är knutna här till Barnahuset jobbar verkligen med hjärtat och att de brinner för de här frågorna.

Detta menar jag går att koppla till teamframträdandet som utgör grunden för samverkan inom Barnahuset, där parterna samarbetar för att upprätthålla en given definition av verksamheten. Goffman (1959, s. 82) framhäver hur konflikter kring definitionen kan försvåra för samarbetet, vilket gör att det är viktigt att parterna håller med varandra. Utifrån det ser jag att det går att argumentera för att barnets bästa blir definitionen som parterna måste hålla med

om. Samordnarna återkommer ofta till barnets bästa som det som håller ihop samarbetet. Det menar jag relaterar till en vilja av att förankra definitionen för teamframträdandet, vilket Goffman (ibid., s. 126) beskriver kan leda till en slags överkommunikation.

Vidare framhäver Goffman (1959, s. 46) hur det kan råda diskrepans mellan framträdandet och det som sker i interaktionen, om flera ideallnormer påverkar – dvs de mål som präglar framträdandet. I fallet med Barnahus menar jag att detta blir aktuellt då alla myndigheter präglas av olika mål och fokus, men ska mötas i ett samarbete kring brottsutsatta barn. Både tidigare forskning och samordnarna beskriver hur rättsväsendet oftare tar en större plats i samverkansarbetet, vilket jag ser innebär att deras ideallnormer eventuellt framhävs starkare. Således menar jag att detta i sin tur kan påverka definitionen av framträdandet, i detta fall synen på barnets bästa och hur det arbetas med inom Barnahus. En följd av det menar jag kan bli att rättsväsendets bild av barnets bästa blir det som framhävs.

6. Avslutande diskussion

Utifrån mitt syfte och frågeställningar har jag undersökt och analyserat samordnares upplevelser av sin egen roll i spänningsfältet mellan rättsfokus och omsorgsfokus, samt deras upplevelser av de andra myndigheternas roller och hur samspelet mellan dessa kan påverka juridifieringsprocesser. Jag har även undersökt hur samarbetet påverkas av principer kring barnets bästa. Genom detta har jag fått en möjlighet att studera bakomliggande processer som gör sig påminda i interaktionen. Jag har både mötts av vissa förväntade och några oväntade resultat. Utifrån resultaten har jag kunnat dra vissa slutsatser, vilka presenteras nedan. Därefter diskuterar jag analysens begränsningar och ger förslag till framtida forskning.

6.1 Samordnarnas funktion i att motverka juridifiering

Tidigare forskning visar på att juridifiering präglar Barnahus genom både informella och formella processer. I mina resultat framkommer det att samordnarna upplever att representanter från rättsväsendet lättare tar över interaktionen, men de diskuterar nästan enbart informella processer. Framförallt framhäver de hur polis och åklagare oftare har mer pondus och ett språkbruk som kan tolkas som mer rättframt, där Karin beskriver det som att de har mer ”raka puckar”. Således beskrivs de höras och synas mer i exempelvis samråd.

Samtidigt beskriver samordnarna hur de arbetar aktivt med att försöka balansera upp denna dynamik, genom att exempelvis placera sig bredvid socialsekreterare och hjälpa dem att ställa sina frågor. Vidare agerar de ofta medlare mellan myndigheterna, där de försöker förklara skeenden sinsemellan och hjälpa parterna att återkomma till barnets bästa. Således ser jag att samordnarna har en viktig funktion i att motverka juridifieringsprocesser, vilket jag menar är viktigt för fortsatt forskning att ta tillvara på.

6.2 Barnets bästa, men för vem?

I mina intervjuer återkommer samordnarna ofta till att barnets bästa är det som håller ihop samarbetet inom Barnahus, vilket jag har analyserat med hjälp av Goffmans begrepp teamframträdande där barnets bästa blir definitionen för framträdandet. Samtidigt ger samordnarna ingen konkret definition av vad det egentligen innebär att agera enligt barnets bästa. De resonerar kring vikten av att öka informationen som ges till barn, samt barns delaktighet. Således beskriver de inte vad barnets bästa innebär för de olika myndigheterna. En effekt av de juridifieringsprocesser som beskrivs i både tidigare forskning och av samordnarna ser jag därför kan bli att rättsväsendets synsätt på barnets bästa blir det som framhävs. Konsekvenser av det menar jag kan bli att socialsekreterares kunskap och kompetens inom ämnet kan bli förbisett till förmån för en mer strafforienterad syn på brottsutsatta barn, vilket beskrivs redan ske när socialtjänst avvaktar med att inleda sina insatser då rättsväsendets insatser inte har inletts omgående (Johansson 2011, s. 52). Det menar jag kan påverka både socialsekreterares handlingsutrymme såväl som situationen för de barn som blir aktuella på Barnahus, när omsorgsfokuset eventuellt avtar. Samtidigt går det att argumentera för att rättsväsendet i sin tur blir mer omsorgsorienterat, vilket samordnarna i mina intervjuer ger uttryck för när de diskuterar polis och åklagares bemötande gentemot barn. Således menar jag att det finns behov av att definiera begreppet barnets bästa och vad det innebär för de olika myndigheterna, då jag ser att det finns många olika tolkningar av det som kanske inte alltid överensstämmer.

6.3 Hybridisering, eller?

Tidigare forskning beskriver hur en slags hybridisering sker när olika praktiker och logiker enas i ett samarbete som Barnahus (Bakketeig, Dullum och Stefansen 2019, s. 200). I mina intervjuer framkommer lite olika resultat gällande detta, vilket jag ser kan kopplas till hur tätt samarbetet är med de respektive yrkesgrupperna. Anna och Karin har ett tätare samarbete med

polis och åklagare och beskriver hur de ser dem som sina kollegor. Mia har istället ett tätare samarbete med socialtjänsten och känner sig mer sammankopplad med dem. Sara har ännu inte samarbetet helt på plats och uttalar sig därför inte om detta. Samtidigt beskrivs främst känslan av samhörighet gentemot de andra parterna, snarare än att samordnarna upplever att professionerna går in i varandra. Förutom att de beskriver hur rättsväsendet kan ha ett överraskande bra bemötande mot barnen de möter, framhäver samtliga samordnare vilka skillnader som finns och hur de uppfattar att gränsdragningarna är tydliga. Det som istället framkommer är att samordnarna resonerar kring svårigheter i den egna rollen, där de beskriver hur det kan vara svårt att veta sitt mandat och var gränserna går för hur mycket de kan lägga sig i. Således ser jag inte att de ger uttryck för att en hybridisering mellan tjänster sker inom Barnahus, snarare upplever de att den egna rollen ibland kan vara lite svårdefinierad som följd av att de gör många olika saker samtidigt.

6.4 Begränsningar i analysen

Jag ser att min analys påverkas av vissa begränsningar. Bland annat har jag utgått från ett fåtal personers upplevelser, där två av informanterna även har arbetat inom samma verksamhet. Det ser jag påverkar resultatet, då ett större antal informanter eventuellt hade kunnat ge en bredare bild av fenomenet. Utifrån studiens syfte och frågeställningar har jag dock funnit att mina intervjuer givit en tillräcklig mättnad för att kunna besvara dessa. Sålunda går det inte att dra några generella slutsatser från min studie. Vidare ser jag att min teoriansknytning har begränsat analysen, då den främst har utgått från roller. Det menar jag innebär att andra viktiga aspekter av arbetet med Barnahus och samverkan inte nämns eller fördjupas.

6.5 Framtida forskning

Jag ser att det finns ett stort behov av en utökad forskning kring Barnahus. Forskningen som finns om Barnahus utgår främst från ett makroperspektiv på myndigheter och samverkan sinsemellan. Av den anledningen menar jag att det är relevant att undersöka professionellas upplevelser av Barnahus. Vidare är samordnare en outforskad grupp, trots att de har en viktig funktion i att få samverkansarbetet att fungera. Resultat från min studie visar bland annat på att de har en viktig roll i att motverka juridifieringsprocesser, vilket jag ser är viktigt att framhäva i diskussioner om pågående juridifiering. Således menar jag att det behov av fortsatt forskning inom ämnet, där fokus bör flyttas från makroperspektiv till mer av ett mesoperspektiv, dvs forskning som utgår från gruppnivå. Vidare finner jag att barns

upplevelser av Barnahus fortfarande är outforskade, då forskningen om deras situation är begränsad.

Referenslista

Ahrne, Göran & Peter Svensson (2015) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber

Bakketeig, Elisiv (2017) Exploring Juridification in the Norwegian Barnahus Model. I: Susanna Johansson, Kari Stefansen, Elisiv Bakketeig & Anna Kaldal (red.). *Collaborating Against Child Abuse: Exploring the Nordic Barnahus Model*. London: Palgrave Macmillan

Bakketeig, Elisiv, Jane Dullum & Kari Stefansen (2019) Samarbeid i saker om vold og overgrep. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 22 (3): 198–212

Barnafrid (2019) *Slutrapport: utvärdering av Barnahus*. Linköping: Linköpings universitet

Blumer, Herbert (1969/1998). *Symbolic interactionism – perspective and method*. Berkeley: University of California Press

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Malmö: Liber

Danermark, Berth (2004) *Samverkan – en fråga om makt*. 1 uppl. Örebro: Läromedia

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Göran Ahrne (2015) Intervjuer. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber

Goffman, Erving (1959/2014) *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. 6 uppl. Lund: Studentlitteratur

Johansson, Susanna (2011) Juridifiering som institutionell förändring. Om mötet mellan straffrätt och socialrätt vid interorganisatorisk samverkan. *Retfærd: Nordisk juridisk tidsskrift*, 34 (4): 38-59

Johansson, Susanna (2012) Diffusion and Governance of ‘Barnahus’ in the Nordic Countries: Report from an On-going Project. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 13 (1): 69-84

Johansson, Susanna & Kari Stefansen (2020) Policy-making for the diffusion of social innovations: the case of the Barnahus model in the Nordic region and the broader European context. *Innovation: The European Journal of Social Sciences*, 33 (1): 4-20

Kaldal, Anna, Christian Diesen, Johan Beijs & Eva F. Diesen (2010). *Barnahusutredningen 2010*. Stockholm: Jure Förlag.

Lind, Rolf (2014). *Vidga vetandet*. Lund: Studentlitteratur

Olsson, E. Ann-Margreth och Maria Kläfverud (2017) To Be Summoned to Barnahus: Children’s Perspectives. I: Susanna Johansson, Kari Stefansen, Elisiv Bakketeig & Anna Kaldal (red.). *Collaborating Against Child Abuse: Exploring the Nordic Barnahus Model*. London: Palgrave Macmillan

Rejmer, Annika & Helene Hansen (2008) ”... känner du till skillnaden mellan sanning och lögn?” En analys av förundersökningar. Lund: Lunds universitet

Rennstam, Jens & David Wästerfors (2015) Att analysera kvalitativt material. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber

Svensson, Kerstin, Eva Johnsson & Leili Laanemets (2008). *Handlingsutrymme: Utmaningar i socialt arbete*. Stockholm: Natur & kultur

Svensson, Peter & Göran Ahrne (2015) Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Andra uppl. Stockholm: Liber

Vetenskapsrådet (u.å.) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Åström, Karsten & Annika Rejmer (2008). ”Det blir nog bättre för barnen...” Slutrapport i utvärderingen av nationell försöksverksamhet med Barnahus 2006–2007. Lund: Lunds universitet

Bilaga 1

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

- Hur ser en vanlig arbetsdag ut för dig?
- Vilka är dina huvudsakliga arbetsuppgifter?

Tema 1: Samordnares roll inom Barnahus

- Vad tänker du om din roll inom Barnahus?
- Vilka svårigheter upplever du finns i rollen?
- Upplever du att din yrkesroll påverkas av att jobba så tätt med andra yrkesgrupper? I så fall, hur?
- Hur tror du att de andra yrkesgrupperna ser på er socionomer i organisationen?

Tema 2: Samverkan

- Hur upplever du att samverkan fungerar? Vad är det som fungerar bra och mindre bra?
- Vad tänker du blir konsekvenserna av att yrkesgrupperna samarbetar inom Barnahus?
- Vad tänker du kring ansvarsfördelning inom Barnahus? Är ansvaret jämnt fördelat?
- Vad finns det för bestämmelser ovanifrån gällande samverkan? Hur följs de?

Tema 3: De andra myndigheterna

- Upplever du att yrkesgrupperna har olika synsätt på målgruppen och problematiken ni möter? I så fall, på vilket sätt?
- Kan du se att detta påverkar arbetet och målgruppen ni möter?
- Tycker du att samarbetet fungerar bättre med vissa yrkesgrupper än med andra?
- Vad tänker du om att olika slags lagstiftningar möts, t.ex. straffrätt och socialrätt?

Tema 4: Barnahus som verksamhet

- Hur tror du att Barnahus utveckling kommer se ut framöver? Finns det något som du ser behöver förändras inom organisationen?

Bilaga 2

Informationsbrev till deltagare i intervjustudie

Hej! Vad roligt att du vill ställa upp som informant i min intervjustudie.

Syftet med studien är att få en ökad förståelse för socionomers upplevelser och erfarenheter av arbetet med Barnahus. Intervjun uppskattas ta ca 30–45 minuter och kommer att genomföras av mig. De kommer att ske via Zoom eller Skype, pga rådande omständigheter. Det är frivilligt att delta och du får närsomhelst avbryta din medverkan. Jag kommer inte att använda tidigare material om du väljer att avbryta.

Resultatet kommer att redovisas i min kandidatuppsats. Din identitet och deltagande kommer att behandlas konfidentiellt och du kommer även erbjudas att ta del av resultatet. Med ditt samtycke kommer intervjun att spelas in, inspelningen kommer att raderas efter att intervjun har transkriberats.

Om du har några frågor eller funderingar är du välkommen att kontakta mig eller min handledare.

Med vänliga hälsningar,

Hilda Renman

Tel: xxx
xxx@student.lu.se

Handledare:
Helene Hansen

Tel: xxx
xxx@soch.lu.se